

Działania na rzecz podnoszenia efektywności energetycznej budynków

Dawid Uchman – Dyrektor Regionu Zachód STO,

Członek Zarządu Dolnośląskiego Klastra Energii Odnawialnej

Jerzy Żurawski – Dolnośląska Agencja Energii i Środowiska

Członek Zarządu Zrzeszenia Audytorów Energetycznych, SAPE

Dolnośląska Agencja
Energii i Środowiska

Prezentacja prelegentów

Dawid Uchman:

Jerzy Żurawski

PLAN WYŚPIENIA

1. Jak opisuje się efektywność energetyczną w budownictwie? JUZ

2. co oznaczają energie EP, EK, EU? - JUŻ

3. możliwości poprawy efektywności energetycznej - JUŻ

- docieplenie ścian, ścian fundamentowych, balkonów, attyk, ścian w gruncie, mostki termiczne w ścianach Dawid Uchman

- podłoga na gruncie, stropy nad piwnicą - Dawid Uchman

- okna i drzwi i osłony przeciwsłoneczne

- dachy

- wentylacja nie bo się wydaje że nie albo Tak

System grzewczy na c.o.

System grzewczy na c.w.u.

kolektory słoneczne termiczne, fotowoltaiczne

Termomodernizacja a opłacalność i koszty ogrzewania

Dolnośląska Agencja
Energii i Środowiska

W UE 11 % wszystkich budynków rocznie poddawane jest renowacji

Tylko 1% podlega renowacji energetycznej -
termomodernizacji

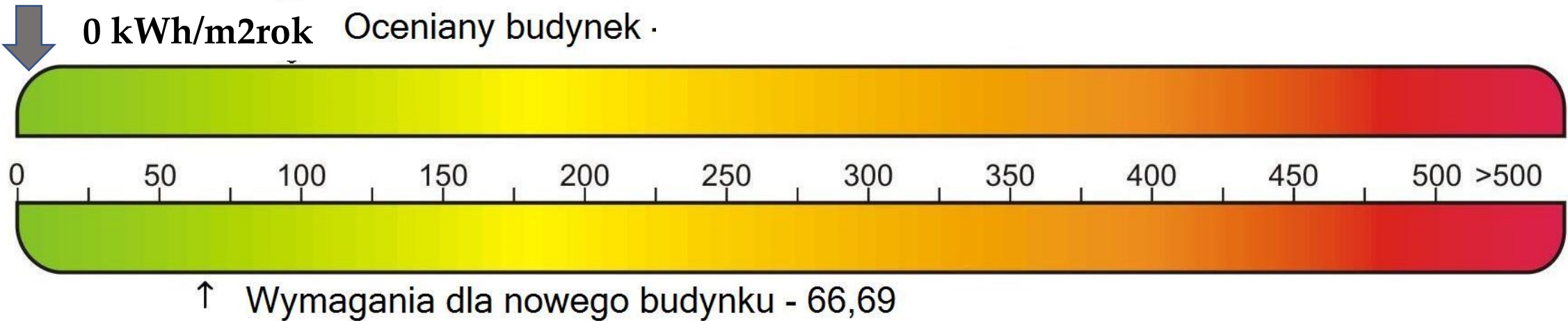

Dolnośląska Agencja
Energii i Środowiska

Dom typu „Gierek” po termomodernizacji

Certyfikat Energetyczny Budynku

Wskaźnik rocznego zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną EP [kWh/m²·rok]

Sprawność systemu c.o. (pompa E=3,0) 262 %

Spraw. systemu c.w.u. (pompa E=3,0+ kolektor) 210%

Kolektor słoneczny PV 9,87 kWp – 11 234 kWh/rok

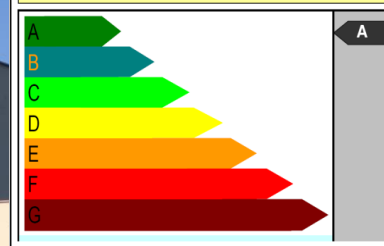
EP=0 kWh/m²rok

Klasa energetyczna A

Koszty ogrzewania i c.w.u. 0,19 zł/m² m-c

Certyfikat Energetyczny Budynku

Agencja dowiska

Budynek poddany analizie – stan przed termomodernizacją

Tabela 16. Wskaźniki energii końcowej dla analizowanych budynków wg stanu przed modernizacją

Stan przed modernizacją	Wskaźniki energii końcowej dla analizowanych budynków wg stanu przed modernizacją	
	Budynki zasilane z sieci ciepłowniczej i ogrzewane elektrycznie	Budynki zasilane pompami ciepła
Krytyczny	300 kWh/(m ² ·rok)	150 kWh/(m ² ·rok)
Bardzo zły	250 kWh/(m ² ·rok)	125 kWh/(m ² ·rok)
Zły	200 kWh/(m ² ·rok)	100 kWh/(m ² ·rok)
Średni	150 kWh/(m ² ·rok)	75 kWh/(m ² ·rok)

Źródło: założenia własne KAPE

Termomodernizacja budynku do standardu energetycznego wg WT2021

- Docieplenie dachu do $U=0,144 \text{ W/m}^2\text{K} < 0,15 \text{ W/m}^2\text{K}$ wg WT2021
- Docieplenie ścian do $U=0,145 \text{ W/m}^2\text{K} < 0,2 \text{ W/m}^2\text{K}$ wg WT2021
- Wymiana okien do $U=0,9 \text{ W/m}^2\text{K} = 0,9 \text{ W/m}^2\text{K}$ wg WT2021
- Wymiana instalacji grzewczej wewnętrznej
- Zasymulowano efekt modernizacji kotłowni dla ciepła:
 - Z sieci ciepłowniczej – węzeł kompaktowy
 - Z gazu – kocioł kondensacyjny
 - Oleju - kocioł kondensacyjny
 - Węgla – wysokosprawna kotłownia węglowa
 - Energii elektrycznej: pompa ciepła powietrzna, gruntowa oraz ogrzewanie elektryczne

Porównanie wskaźników energetycznych dla budynku przed i po termomodernizacji

Nośnik energii	EU	EK	EP	EU	EK	EP
	kWh/m2/rok	kWh/m2/rok	kWh/m2/rok	kWh/m2/rok	kWh/m2/rok	kWh/m2/rok
kogeneracja	166,35	257,69	206,15	85,71	114,34	91,47
węgiel kamienny	166,35	360,18	396,20	85,71	151,22	166,34
gaz ziemny ceny regulowane	166,35	304,96	335,46	85,71	122,15	134,37
olej opałowy	166,35	304,11	334,53	85,71	122,93	135,22
energia elektryczna – powietrzna pompa ciepła	166,35	265,37	796,11	85,71	44,69	134,07
energia elektryczna – gruntowa pompa ciepła	166,35	265,37	796,11	85,71	27,03	81,10
gaz ziemny - ceny rynkowe	166,35	304,11	334,53	85,71	122,15	134,37
kogeneracja-koszty po aktualizacji	166,35	257,69	206,15	85,71	114,34	91,47

Nośnik energii	Koszty eksploatacyj.	Miesięczne aktualne koszty ciepła dla mieszkania o pu. 48 m2	Roczne aktualne koszty ciepła dla mieszkania o pu. 48 m2	KOSZTY NA 1 OS. PRZY 4-OSO. RODZINIE zł/m-c/os.	Koszty eksploatacyj.	Miesięczne aktualne koszty ciepła dla mieszkania o pu. 48 m2	Roczne aktualne koszty ciepła dla mieszkania o pu. 48 m2	KOSZTY NA 1 OS. PRZY 4-OSO. RODZINIE zł/m-c/os.
	zł/m2/m-c	zł/m-c	zł/rok	zł/rok/os.	zł/m2/m-c	zł/m-c	zł/rok	zł/rok/os.
kogeneracja-teraz	6,89	330,72	3 968,64	82,68 992,16	3,5	168	2 016	42 504
węgiel kamienny-teraz	17,42	836,16	10 033,92	209,04 2508,48	6,95	333,6	4 003,2	83,4 1000,8
gaz ziemny ceny regulowane	6,87	329,76	3 957,12	82,44 989,28	2,72	130,56	1 566,72	32,64 391,68
olej opałowy	17,65	847,2	10 166,40	211,8 2541,6	7,13	342,24	4 106,88	85,56 1026,72
energia elektryczna na powietrzną pompę ciepła	16,59	796,32	9 555,84	199,08 2388,96	2,79	133,92	1 607,04	33,48 401,76
energia elektryczna – na gruntową pompę ciepła	16,59	796,32	9 555,84	199,08 2388,96	1,69	81,12	973,44	20,28 243,36
gaz ziemny - ceny rynkowe	20,29	973,92	11 687,04	243,48 2921,76	8,15	391,2	4 694,4	97,8 1173,6
kogeneracja-koszty po aktualizacji	17,54	841,92	10 103,04	210,48 2525,76	8,22	394,56	4 734,72	98,64 1183,68

Co będzie..., naszym celem na najbliższe 30 lat?

Neutralność klimatyczna
Efektywność energetyczna
Alternatywne źródła energii

- Do 2050 budownictwo ma być neutralne klimatycznie
- Ograniczenie emisji CO₂ o 85% - 90%

W jaki sposób opisuje się efektywność energetyczną w budownictwie?

Izolacja termiczna przegród:

Współczynnik przenikania ciepła - U dla ścian, dachów, stropodachów, ściany fundamentowe

Co z oknami

Jakie są aktualnie wymagania zamieszczone w rozporządzeniu WT2022

- Energia Użytkowa – EU
- Energia Końcowa – EK
- Energia Nieodnawialna Pierwotna – EP
- Szczelność powietrzna
- Odnawialne źródła energii

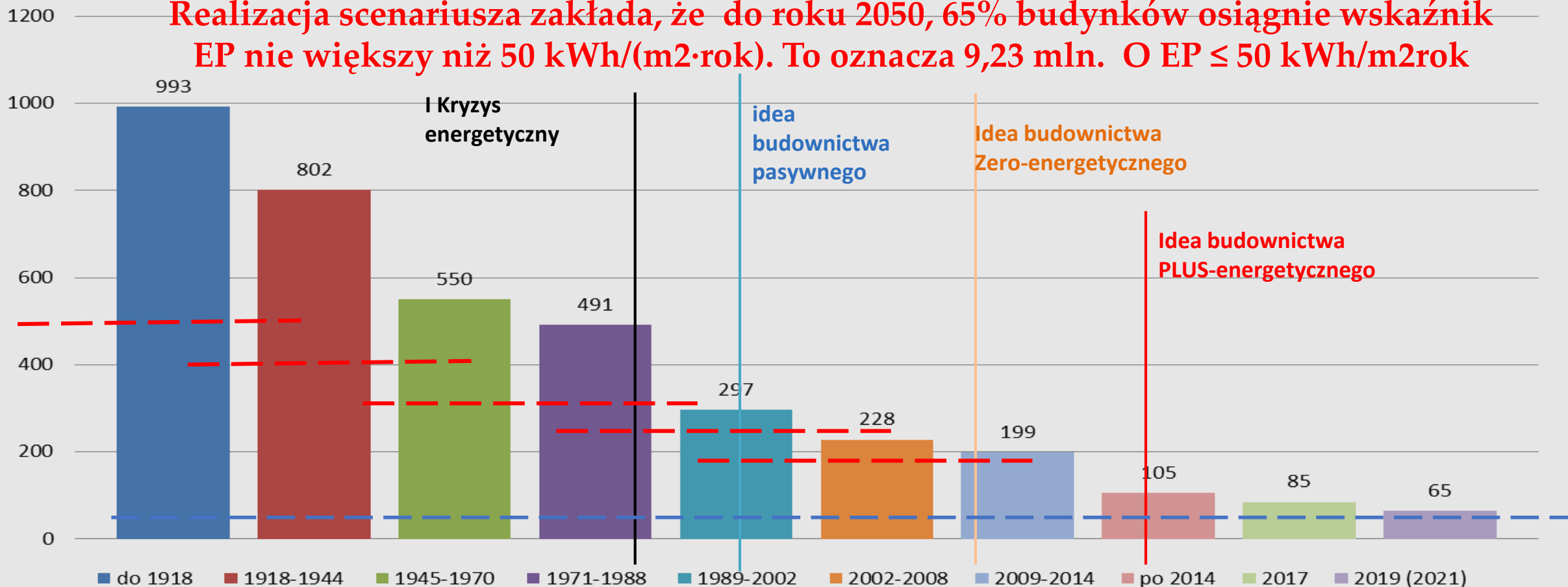

Historia efektywności energetycznej w budownictwie

Energia nieodnawialna pierwotna - EP w budynkach budowanych w latach

for better buildings

Realizacja scenariusza zakłada, że do roku 2050, 65% budynków osiągnie wskaźnik EP nie większy niż 50 kWh/(m²·rok). To oznacza 9,23 mln. O EP ≤ 50 kWh/m²rok

Co rozumieć należy gdy mówimy o

Energia Użytkowa – EU,

Energia Końcowa – EK,

Energia Nieodnawialna Pierwotna – EP

Energia Użytkowa – EU

Energia związana z zapotrzebowaniem na ciepło czyli ile potrzebuje budynek uwzględniając wszystkie straty ciepła

$EU = \text{bilans zysków i strat}$

Energia Końcowa – EK

Energia jaką potrzebuje budynek z uwzględnieniem sprawności systemu energetycznego budynku: sprawność może być mniejsza od 100% może też być większa

$EK = EU / \text{sprawność systemu energetycznego}$

Energia Nieodnawialna Pierwotna – EP

Energia pierwotna to określa oddziaływanie budynku na środowisko

$EP = EK * w$

**Dolnośląska Agencja
Energii i Środowiska**

EU
EK
EP
na
świadectwie
charakterystyki
energetycznej

Ocena charakterystyki energetycznej budynku 10)		
Wskaźniki charakterystyki energetycznej	Oceniany budynek	Wymagania dla nowego budynku według przepisów techniczno-budowlanych
Wskaźnik rocznego zapotrzebowania na energię użytkową	EU = 191,67 kWh/(m ² ·rok)	EP = 174,00 kWh/(m ² ·rok)
Wskaźnik rocznego zapotrzebowania na energię końcową ¹¹⁾	EK = 306,93 kWh/(m ² ·rok)	
Wskaźnik rocznego zapotrzebowania na energię pierwotną ¹¹⁾	EP = 470,68 kWh/(m ² ·rok)	
Jednostkowa wielkość emisji CO ₂	ECO ₂ = 0,0961 t CO ₂ /(m ² ·rok)	
Udział odnawialnych źródeł energii w rocznym zapotrzebowaniu na energię końcową	Uo _{ze} = 0,00 %	
Wskaźnik rocznego zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną EP [kWh/m²·rok] ↑ Wymagania dla nowego budynku - 174,00		

Obliczeniowa roczna ilość zużywanego nośnika energii lub energii przez budynek 12)			
System techniczny	Rodzaj nośnika energii lub energii	Ilość nośnika energii lub energii	Jednostka/(m ² ·rok)
Ogrzewania	gaz ziemny (w=1,10)	221,43	kWh/(m ² ·rok)
Ogrzewania	energia elektryczna (w=3,00)	14,59	kWh/(m ² ·rok)
Przygotowania ciepłej wody użytkowej	gaz ziemny (w=1,10)	15,48	kWh/(m ² ·rok)
Przygotowania ciepłej wody użytkowej	energia elektryczna (w=3,00)	1,82	kWh/(m ² ·rok)
Chłodzenia	energia elektryczna (w=3,00)	3,48	kWh/(m ² ·rok)
Wbudowanej instalacji oświetlenia 11)	energia elektryczna (w=3,00)	50,14	kWh/(m ² ·rok)

ąska Agencja
i Środowiska

EU
EK
EP
na
świadectwie

ŚWIADECTWO CHARAKTERYSTYKI ENERGETYCZNEJ BUDYNKU		3	
Numer świadectwa ¹⁾			
Podstawowe parametry techniczno-użytkowe budynku			
Liczba kondygnacji budynku	1		
Kubatura budynku [m ³]	511,35		
Kubatura budynku o regulowanej temperaturze powietrza [m ³]	511,35		
Podział powierzchni użytkowej budynku ¹⁴⁾	handlu i usług: 170,45 m ²		
Temperatury wewnętrzne (ogrzewanie/chłodzenie) w budynku w zależności od stref ogrzewanych	01. Sala sprzedaży - 20,0/24,0°C; 02.-06. WC - 20,0°C; 07. Kotłownia - 20,0°C; 11-12 Szatnia i Umywalnia - 24,0°C; 08-10 Pomieszczenia - 20,0°C; 13. Pokój kierownika - 20,0/24,0°C		
Rodzaj konstrukcji budynku	tradycyjna z elementami uprzemysłowionymi		
Przegrody budynku	Opis przegrody	Wsp. U [W/(m ² ·K)] - uzyskany	Wsp. U [W/(m ² ·K)] - wymagany ¹⁵⁾
ściana zewnętrzna	Ściana zewnętrzna murowana z bloczków silikatowych gr. 25 cm ocieplona styropianem gr. 15 cm.	0,224	0,230
podłoga na gruncie	Podłoga na gruncie: gres gr. 1,5 cm na wylewce cementowej gr. 6 cm, ocieplona styropianem gr. 10 cm, płyta betonowa gr. 12 cm.	0,331	0,300
dach	Dach oparty na belkach stalowych ocieplony płytami styropianowymi o $\lambda=0,038$ W/mK gr. 25 cm, z poszyciem dachowym z papy termozgrzewalnej.	0,162	0,180
stolarka okienna	Witryna	1,10	1,10
stolarka drzwiowa	Witryna - drzwi	1,50	1,50
stolarka okienna	Okna	1,10	1,10

Tabela 6. Struktura wiekowa zasobów mieszkaniowych w Polsce zbudowanych przed 2002 r. oraz ich wyjściowe wskaźniki jednostkowego zapotrzebowania na energię

Okres wzniesienia budynku	Budynki	Mieszkania	EP	EK
lata	tys.	mln	kWh/(m ² ·rok)	kWh/(m ² ·rok)
przed 1918	404,7	1,18	> 350	> 300
1918 – 1944	803,9	1,45	300-350	260-300
1945 – 1970	1363,9	3,11	250-300	220-260
1971 – 1978	659,8	2,07	210-250	190-220
1979 – 1988	754,0	2,15	160-210	140-190
1989 – 2002	670,9	1,52	140-180	125-160

Źródło: Zamieszkane Budynki. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011, GUS 2013, Praca zbiorowa pod redakcją Stanisława Mańkowskiego i Edwarda Szczechowiaka „Opracowanie optymalnych energetycznie typowych rozwiązań strukturalno-materiałowych i instalacyjnych budynków”.

Realizacja scenariusza zakłada, że do roku 2050, 65% budynków osiągnie wskaźnik EP nie większy niż 50 kWh/(m²·rok).

To oznacza 9,23 mln. O EP ≤ 50 kWh/m²rok

Dolnośląska Agencja
Energii i Środowiska

Wymagania dotyczące maksymalnych wartości współczynnika przenikania ciepła przegród obudowy ogrzewanych pomieszczeń budynku

Norma/przepis	Współczynnik przenikania ciepła U_{max} [W/(m ² · K)]				
	Ściana zewnętrzna	Stropodach	Strop nad nieogrzewaną piwnicą	Strop pod poddaszem	Okna i drzwi balkonowe
PN-57/B-024051 ^{a)}	1,16 , 1,42	0,87	1,16	1,04 , 1,163	-
PN-64/B-034041 ^{a)}	1,16	0,87	1,16	1,04 , 1,163	-
PN-74/B-034042 ^{b)}	1,16	0,70	1,16	0,93	-
PN-82/B-020202 ^{b)}	0,75	0,45	1,16	0,40	2,0 , 2,6
PN-91/B-020202 ^{b)}	0,55 , 0,70 ^{d)}	0,30	0,60	0,30	2,0 , 2,6
WT 1997	0,30 , 0,65 ^{c)}	0,30	0,60	0,30	2,0 , 2,6
2002-2008	0,5-0,3	0,25	0,3	0,3	1,5
2009-2014	0,3	0,25	0,3	0,25	1,3
Od WT 2021	0,2	0,15	0,3	0,15	0,9

Do analiz energetycznych wybraliśmy projekt domu jednorodzinnego Wisteria

Audyt 1:
budynek bez izolacji termicznej ogrzewany kotłem węglowym

Audyt 2:
budynek bez izolacji termicznej ogrzewany kotłem gazowym

Audyt 3:
budynek bez izolacji termicznej ogrzewany pompą ciepła

Audyt 4:
budynek po kompleksowej termomodernizacji ogrzewany kotłem węglowym

Audyt 5:
budynek po kompleksowej termomodernizacji ogrzewany pompą ciepła

Dolnośląska Agencja
Energii i Środowiska

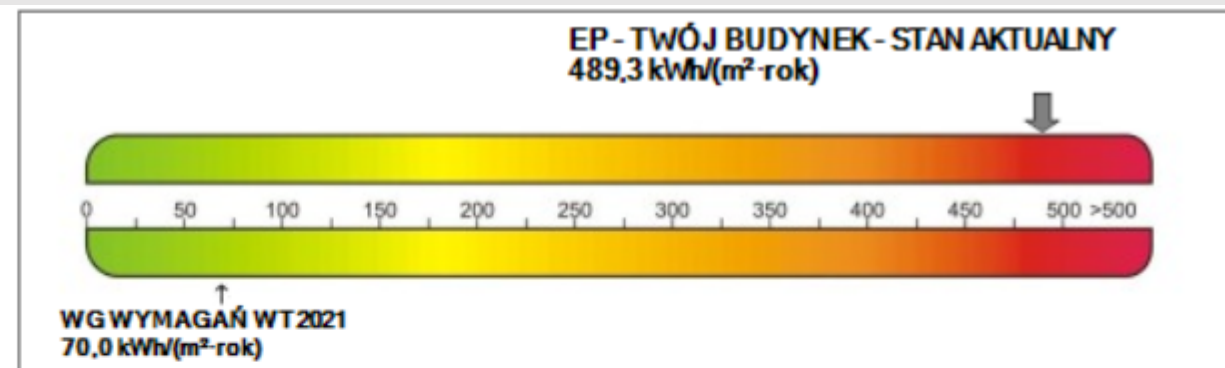
Analizy dla budynku ogrzewanego węglem nieocieplonego

Współczynniki przenikania ciepła

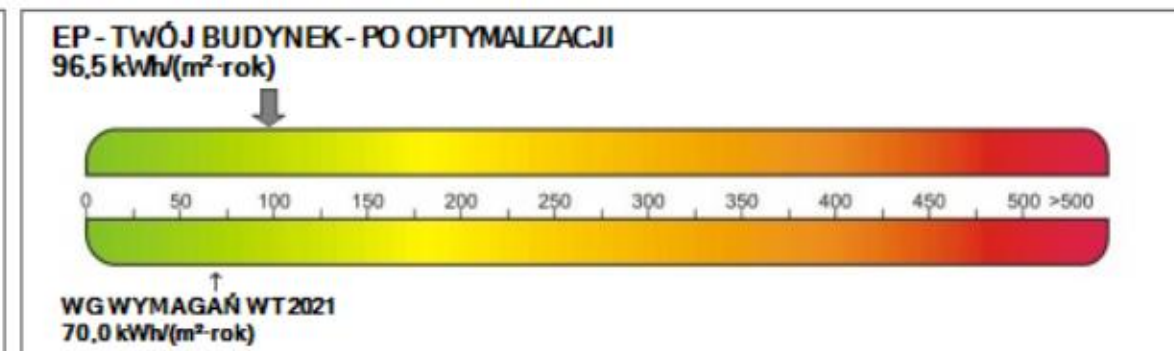
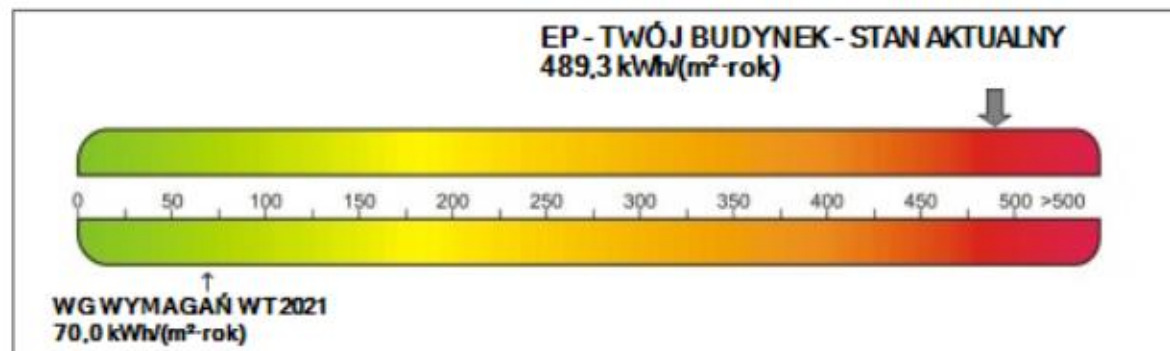
Współczynnik przenikania ciepła Twojej ściany	0,990 W/(m ² ·K)
Maksymalny współczynnik przenikania ciepła ściany wg WT2021	0,200 W/(m ² ·K)

KOSZTY	
zł/rok	zł/(m ² ·mc)
15122,40	9,93
4625,14	3,04
0,00	0,00
0,00	0,00
19747,54	12,97

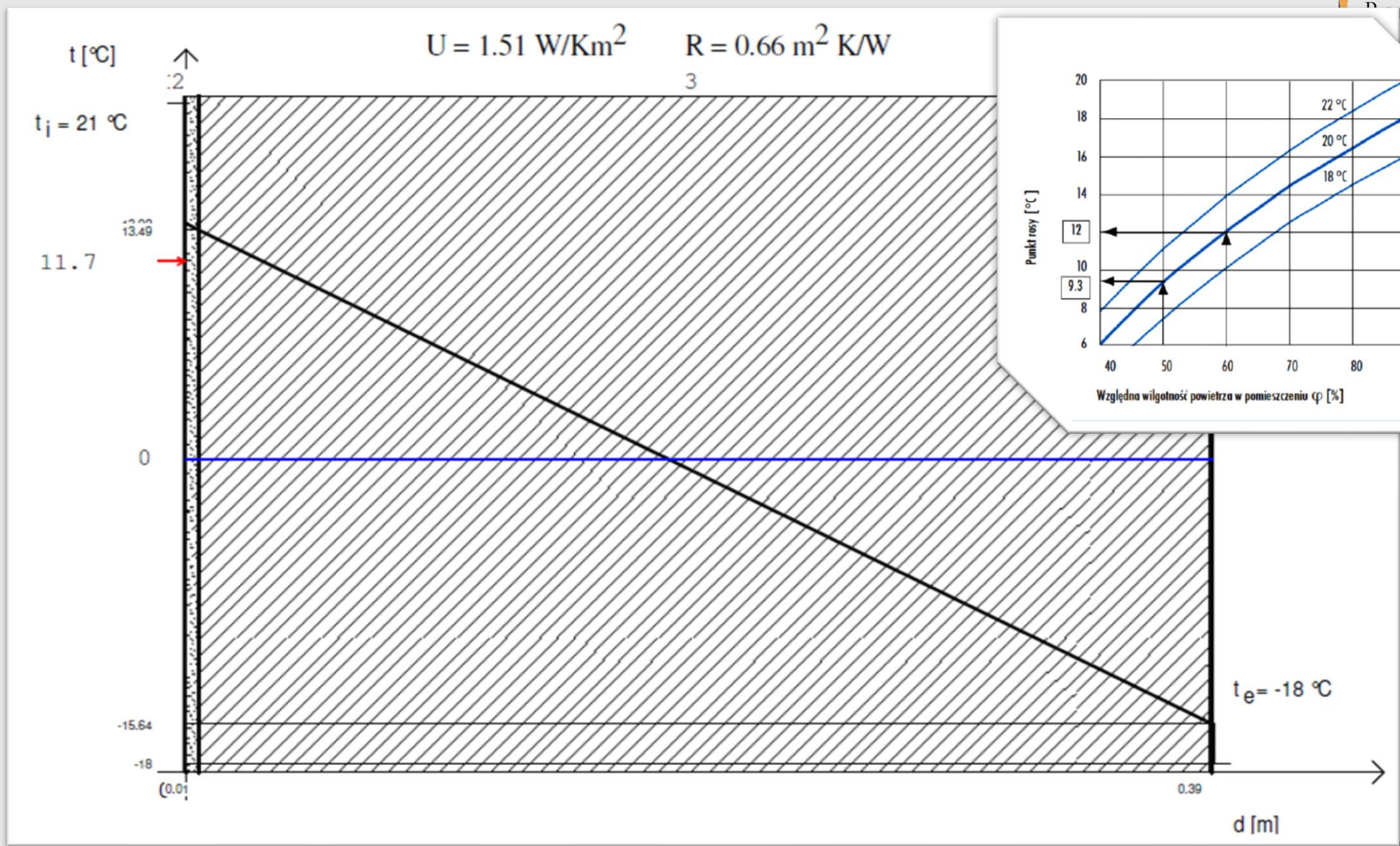
	ENERGIA			MOC
	użytkowa	końcowa	pierwotna	
Ogrzewanie i wentylacja:	227,7	361,6	403,5	16,2
Ciepła woda użytkowa:	23,7	43,9	85,8	10,1
Chłodzenie:	0,0	0,0	0,0	
Oświetlenie:	0,0	0,0	0,0	0,0
ZAPOTRZEBOWANIE ŁĄCZNE:	251,4	405,5	489,3	70,0

PRZED OPTYZMALIZACJĄ PO OPTYZMALIZACJI OSZCZĘDNOŚCI OSZCZĘDNOŚCI PROCENTOWE

	ENERGIA ☒ kWh/(m ² ·rok) ☐ k			KOSZTY		KOSZTY	
	użytkowa	końcowa	pierwotna	zł/rok	zł/(m ² ·mc)	zł/rok	zł/(m ² ·mc)
Ogrzewanie i wentylacja:	23,7	19,9	59,7	15122,40	9,93	3640,57	2,39
Ciepła woda użytkowa:	23,7	12,3	36,8	4625,14	3,04	2245,04	1,47
Chłodzenie:	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,00
Oświetlenie:	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,00
ZAPOTRZEBOWANIE ŁĄCZNE:	47,4	32,2	96,5	19747,54	12,97	5885,61	3,86

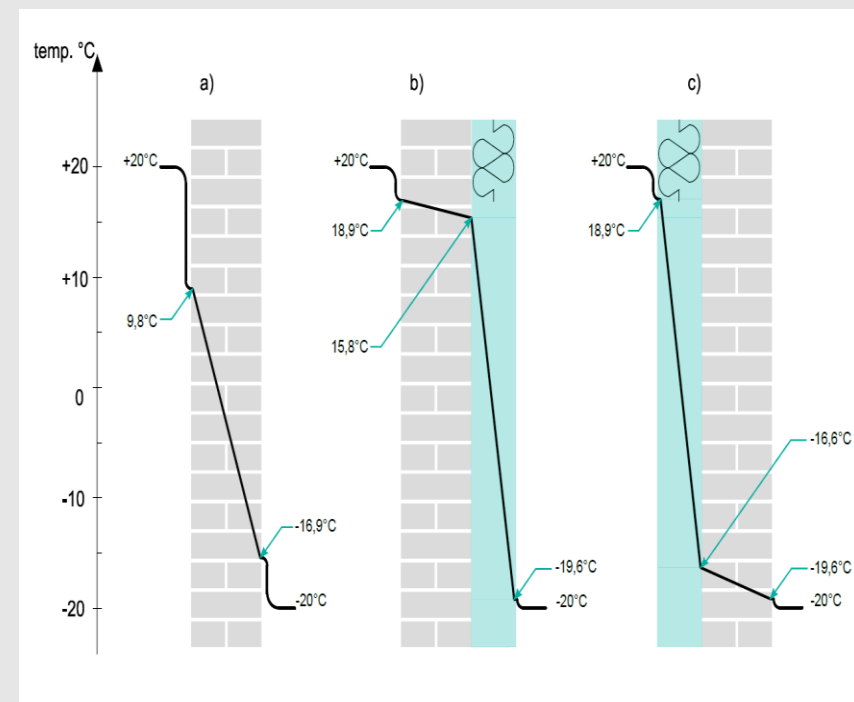

Sposoby na ograniczenie kosztów, zanieczyszczenia powietrza, zmniejszenia zużycia energii

Temperatura wewnętrzna	Oszczędności energii	Oszczędności [%] w odniesieniu do tw=20 st. C	Oszczędności [%] w odniesieniu do tw=23 st. C
Tw [st.C]	EK [kWh/rok]	[%]	[%]
15	34521	32,9	44,2
16	37812	26,5	38,9
17	41171	20	33,5
18	44576	13,4	28,0
19	48012	6,7	22,4
20	51467	0	16,8
21	54534	-6	11,9
22	58408	-13,5	5,6
23	61887	-20,2	0
24	65370	-27	-5,6

Temperatura odczuwalna jest funkcją temperatury powietrza oraz temperatury na wewnętrznej powierzchni przegrody

Dolnośląska Agencja
Energii i Środowiska

Przegroda					Powierzchnie stykowe			
Lp.	Warstwa	d [m]	R _n [(m ² ·K)/W]	S _d [m]	T _n [°C]	P _{n,sat} [Pa]	P _n [Pa]	g _c [kg/m ²]
Środowisko zewnętrzne: T = -1.20 [°C], P = 475.22 [Pa]								
1	Tynk lub gładź cementowo-wapienna	0.015	0.018	0.12	-0.17	602.20	475.22	0.00000
2	Mur z cegły ceramicznej pełnej	0.380	0.494	2.85	0.31	624.27	509.83	0.00000
3	Tynk lub gładź cementowo-wapienna	0.015	0.018	0.12	13.06	1503.28	1331.62	0.00000
Pomieszczenie: T = 20.00 [°C], P = 1366.22 [Pa]					13.54	1550.39	1366.22	0.00000

Temperatura odczuwalna

T_{od} = 16,5 st C przy
T_w = 20 st.C

Aby T_{od} = 20 st.C
T_w = 23 st.C

Przegroda					Powierzchnie stykowe			
Lp.	Warstwa	d [m]	R _n [(m ² ·K)/W]	S _d [m]	T _n [°C]	P _{n,sat} [Pa]	P _n [Pa]	g _c [kg/m ²]
Środowisko zewnętrzne: T = -1.20 [°C], P = 475.22 [Pa]								
1	Pianka poliuretanowa (30 - 50) w szczelnej osłonie	0.120	4.800	7.20	-1.05	559.75	475.22	0.00000
2	Tynk lub gładź cementowo-wapienna	0.015	0.018	0.12	17.06	1943.70	1098.66	0.00000
3	Mur z cegły ceramicznej pełnej	0.380	0.494	2.85	17.13	1952.21	1109.06	0.00000
4	Tynk lub gładź cementowo-wapienna	0.015	0.018	0.12	18.99	2194.50	1355.83	0.00000
Pomieszczenie: T = 20.00 [°C], P = 1366.22 [Pa]					19.06	2203.97	1366.22	0.00000

T_{od} = 19,5 St
T_w = 20 st.C

T_{od} = 20 st.C.
T_w = 21 st. C

Metody zmniejszenia emisji przez zmianę nośnika energii oraz termomodernizację

Działanie obejmuje

- Zmiana nośnika energii:
- Zmianę źródła ciepła
- Wprowadzenie zarządzania energią
- Docieplenie przegród
- Uszczelnienie budynku
- Zmianę zachowań i przyzwyczajeń użytkowników
- Serwis systemów energetycznych
- Sterowanie i zarządzanie energią
- **KOMPLEKSOWA GŁĘBOKĄ TERMOMODERNIZACJĘ**

Możliwości poprawy efektywności energetycznej

docieplenie ścian, ścian fundamentowych, balkonów, attyk, ścian w gruncie, mostki termiczne w ścianach, podłoga na gruncie, stropy nad piwnicą

Dawid Uchman – Dyrektor Regionu Zachód STO,
Członek Zarządu Dolnośląskiego Klastra Energii Odnawialnej

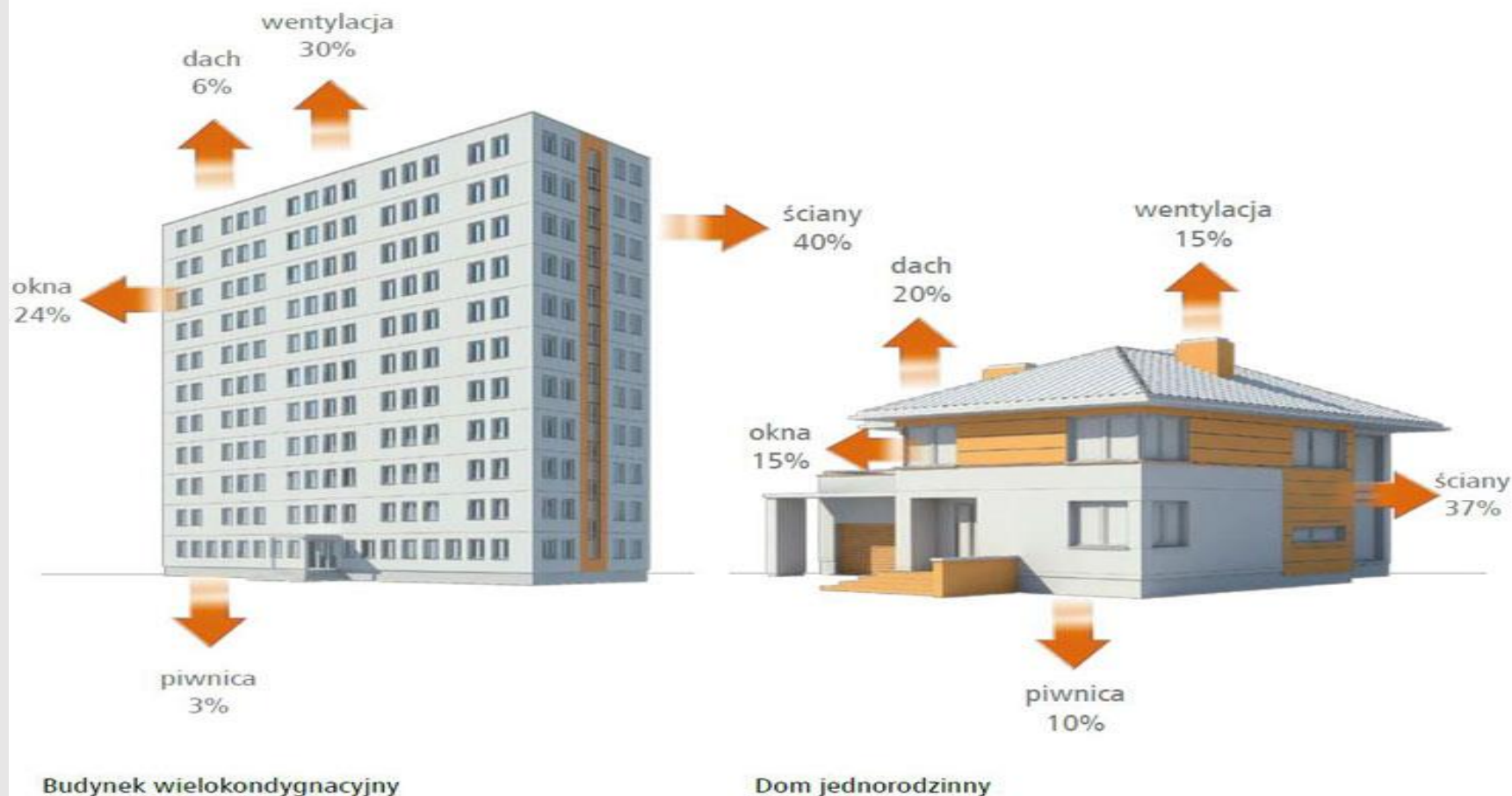

**Dolnośląska Agencja
Energii i Środowiska**

Straty ciepła w budynku

Straty ciepła w budynkach mieszkalnych

EITCS – metoda ocieplania

EITCS

(External Thermal Insulation Composite System)

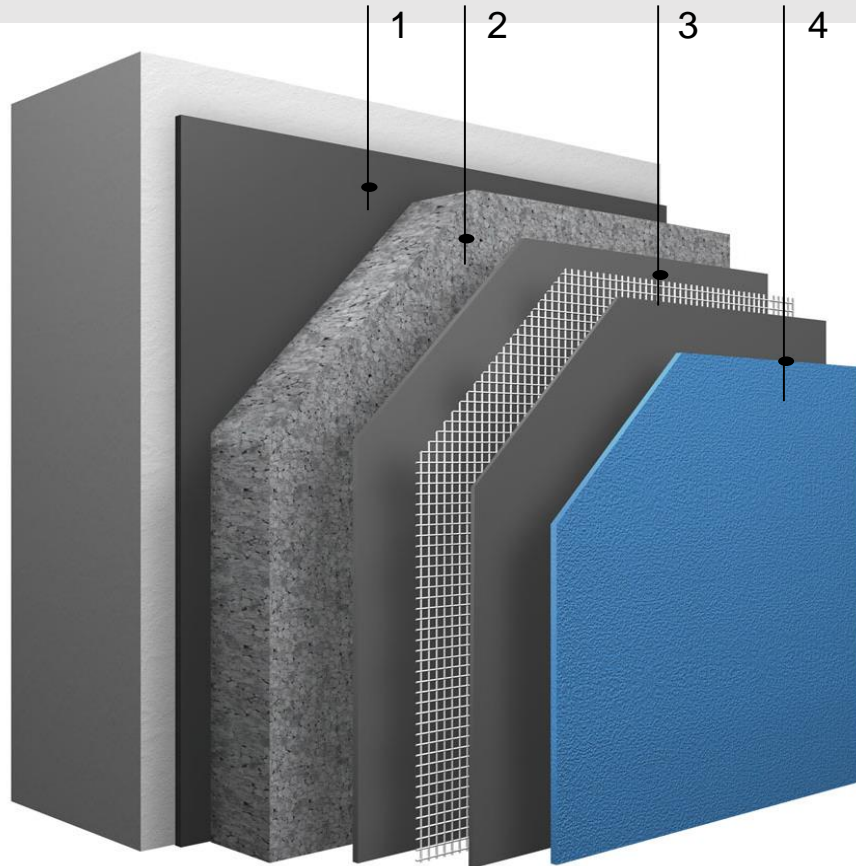
Kiedyś: m. in. BSO, metoda „lekka – mokra”

System ocieplenia elewacji polegający na mocowaniu specjalną zaprawą płyt termoizolacyjnych, szpachlowaniu ich powierzchni zaprawą zbrojoną siatką z włókna szklanego i pokryciu całości cienkowarstwowym tynkiem.

ETICS – budowa systemu

1. Klejenie materiału izolacyjnego
2. Materiał izolacyjny
3. Zbrojenie (masa / zaprawa + siatka)
4. Powłoka/i końcowe

Jaka powinna być grubość izolacji termicznej?

Dla WT2021 – 15 cm styropianu

Optymalna zależy od cen energii:

Dla ogrzewania węglem – 30 cm . $U=0,09$ W/m²K

Dla ogrzewania gazem (stary kocioł gazowy) - 35 cm . $U=0,08$ W/m²K

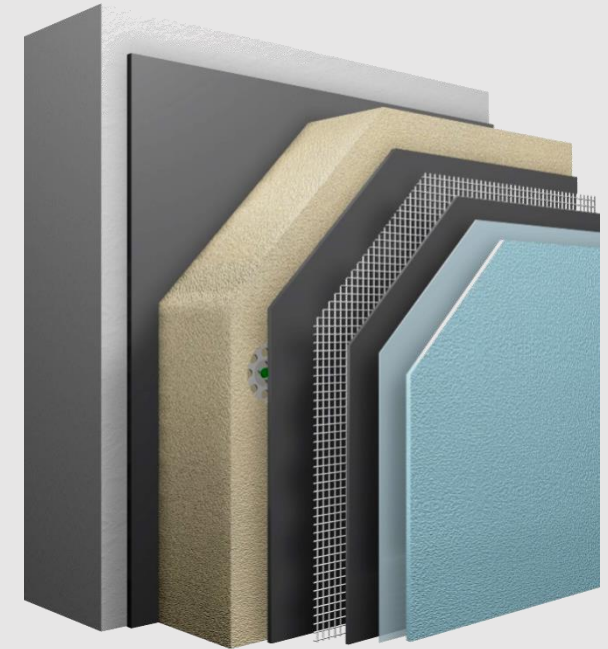
Dla ogrzewania prądem - 50 cm . $U=0,06$ W/m²K

Dla ogrzewania pompą ciepła - 22 cm . $U=0,123$ W/m²K

Dla ogrzewania biomasą – 30 cm, $U= 0,075$ W/m²K

ETICS – funkcje

- Izolacja termiczna – mniejsze koszty ogrzewania i klimatyzacji, komfort cieplny wewnątrz budynku, spełnienie wymogów formalnych dot. przegród w budynkach
- Zapobieganie występowania pleśni na ścianach wewnętrznych
- Skuteczna ochrona przegrody zewnętrznej przed czynnikami atmosferycznymi (wilgoć, opady, przemarzanie/nagrzewanie, UV)
- Poprawa estetyki elewacji
- Podwyższenie temperatury na wewnętrznej powierzchni przegrody
- Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza

ETICS – dokumenty formalne

Dokumenty te definiują zestaw wyrobów,
z którego wykonany jest ETICS

- **Krajowe Oceny Techniczne**
(wcześniej Aprobaty Techniczne)
oraz
Krajowe Deklaracje Właściwości Użytkowych
- **Europejskie Oceny Techniczne**
(wcześniej Europejskie Aprobaty Techniczne)
oraz
Deklaracje właściwości użytkowych (DoP)

ETICS – rodzaje izolatorów

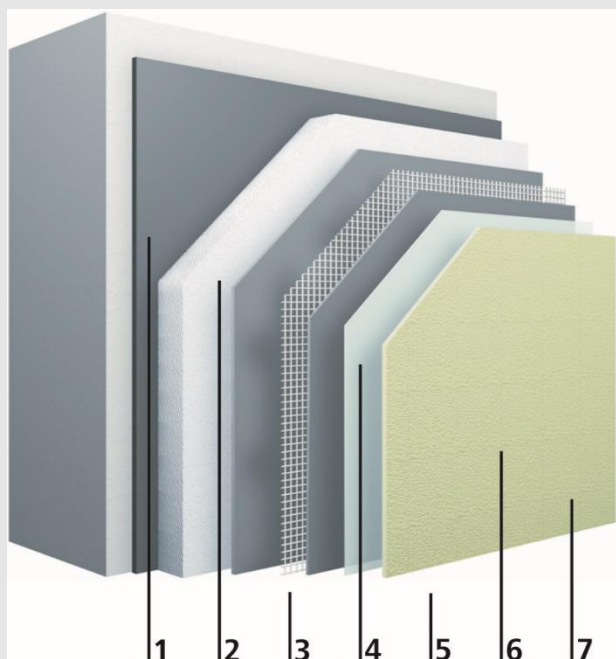
Symulacja grubości materiału izolacyjnego niezbędnego dla osiągnięcia WT2021,
przy założeniu muru wyjściowego na 1,5gr cegły obustronnie tynkowany – 42cm

STYROPIAN

Lambda – 0,033 W/mK

Grubość ocieplenia – 15 cm

U = 0,191 W/m²K

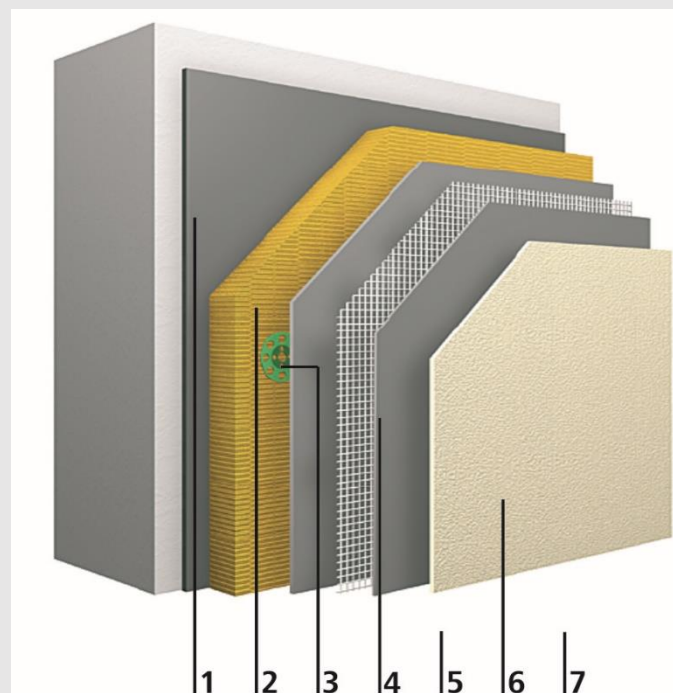

WEŁNA MINERALNA

Lambda – 0,036 W/mK

Grubość ocieplenia – 16 cm

U = 0,194 W/m²K

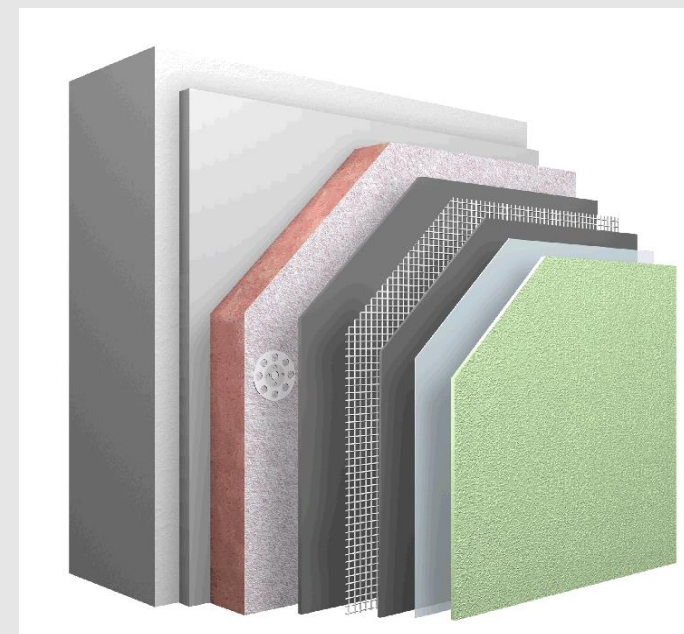

PŁYTA REZOŁOWA

Lambda – 0,022 W/mK

Grubość ocieplenia – 10 cm

U = 0,191 W/m²K

ETICS – budki lęgowe

Wbudowane w ETICS budki lęgowe

- Do montażu w systemach ociepleń ścian zewnętrznych na podłożach stałych
- Niewidoczne wizualnie; widoczny pozostaje tylko otwór wejściowy
- Do StoTherm Classic[®] , StoTherm Vario i StoTherm Mineral
- Korpus podstawy wykonany z wiórobetonu
- Front wykonany z płyty StoDeco Plan
- Z uformowanym kawałkiem tkaniny z włókna szklanego

Skrzynki lęgowe do modernizacji (zewnętrzne):

- Mocowanie do ETICS np. za pomocą StoFix Iso-Dart
- Można stosować na termoizolacji o małej grubości
- Możliwość usunięcia z elewacji

ETICS – nowy wygląd elewacji

1. Większość (80–90%) nowych budynków wielorodzinnych jest zaprojektowana z kreatywnymi powłokami lub **okładzinami** (zwykle fragmenty fasady, czasem pełne pokrycie)
2. Część kreatywna zazwyczaj obejmuje ok. 20% elewacji
3. Najpopularniejsze efekty to „deska” oraz cegła

ETICS – nowy wygląd elewacji

Dolnośląska Agencja
Energii i Środowiska

Ocieplanie stropu nad piwnicą

stropu nad piwnicą

Podłoga na gruncie

Ściana fundamentowa

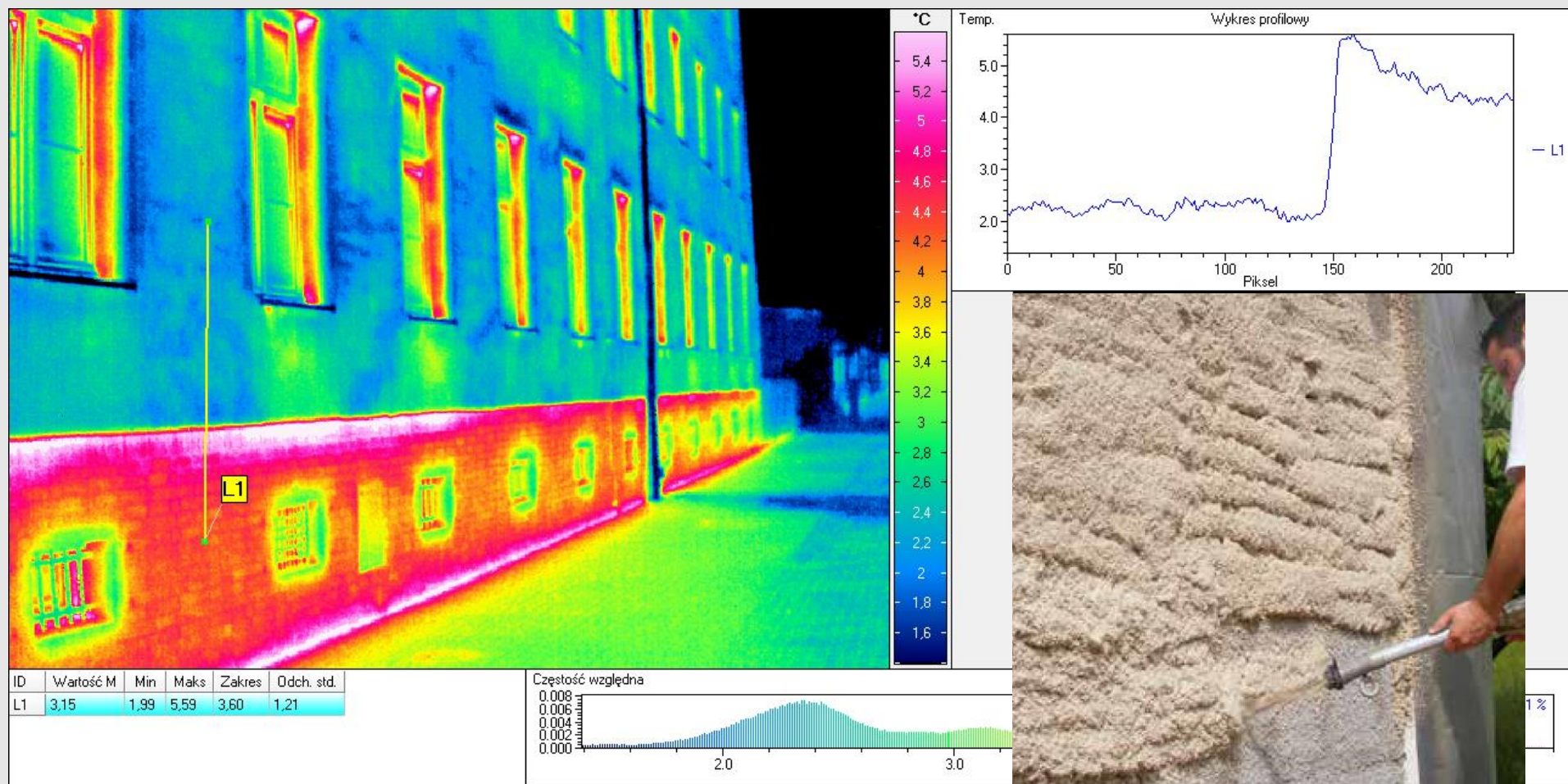
Dolnośląska Agencja
Energii i Środowiska

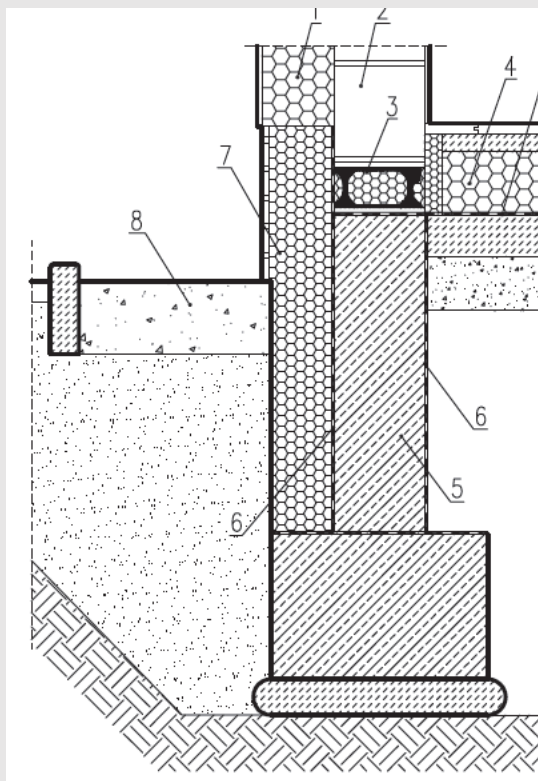
ETICS – ocieplenie stropów garaży i piwnic

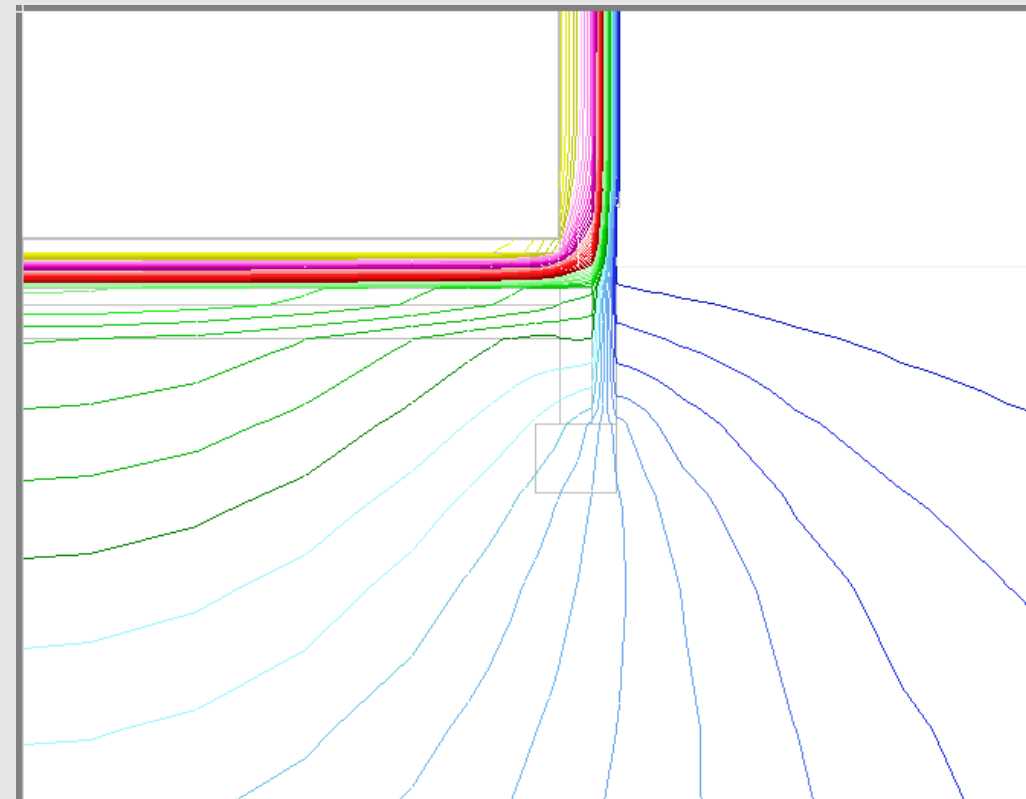
Dolnośląska Agencja
Energii i Środowiska

ETICS – mostki cieplne

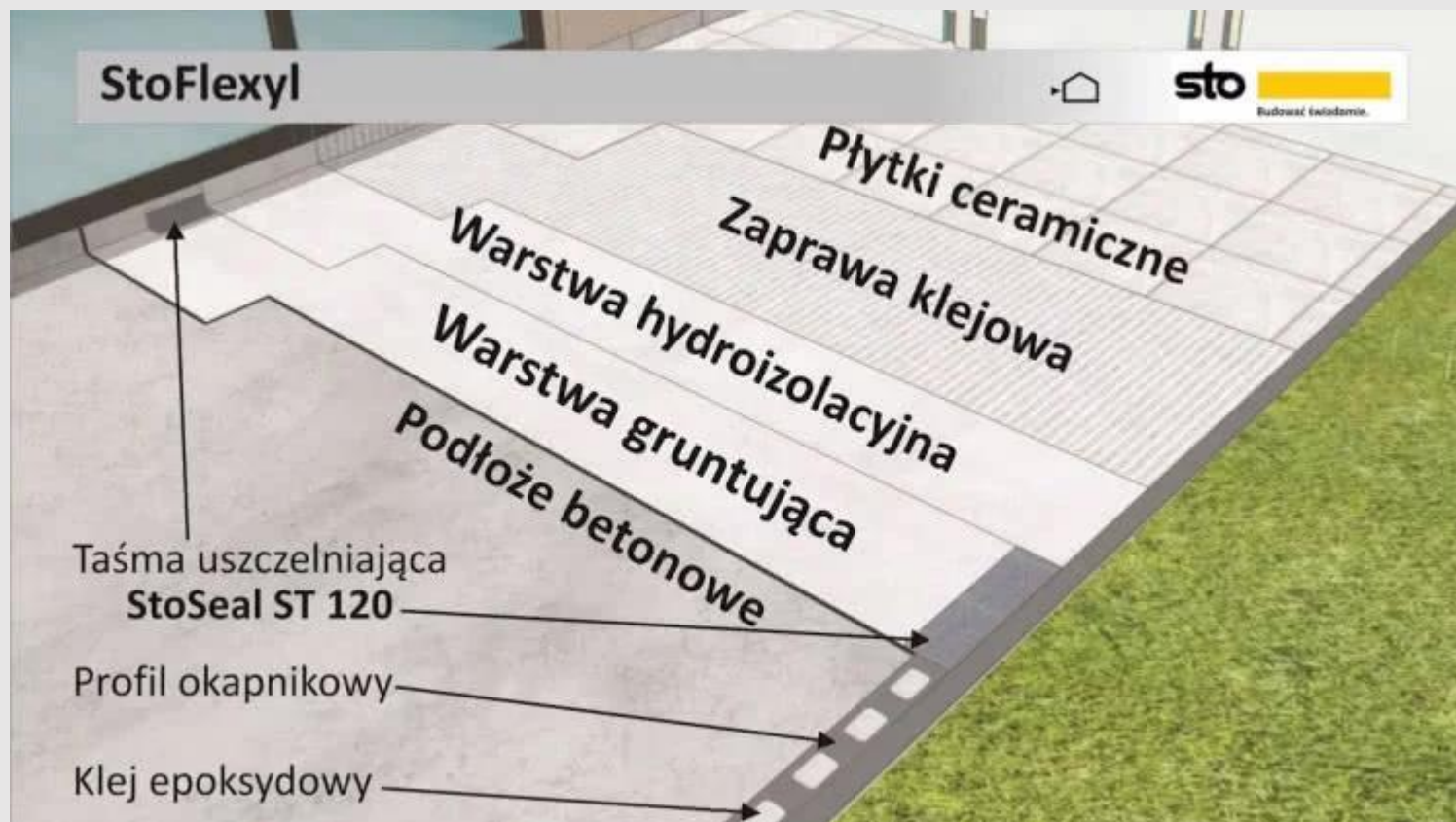
1. 20cm STYROPIAN EPS Termo Organika TERMONIUM Fasada, $\lambda=0,032$ W/mK
2. PUSTAK KONSTRUKCYJNY
3. PUSTAK COKOŁOWY ISOMUR PLUS
4. 18cm STYROPIAN EPS 200 Termo Organika GOLD Dach-Podłoga, $\lambda=0,036$ W/mK
5. ŚCIANA FUNDAMENTOWA – BETON C16/20
6. IZOLACJA PRZECIWWILOCIOWA
7. 18cm STYROPIAN EPS 200 Termo Organika GOLD Fundament, $\lambda=0,033$ W/mK
8. OPASKA ŻWIROWA

ETICS – ocieplenie fundamentów

ETICS – hydroizolacja balkonów

Naprawa balkonów i zmniejszenie wpływu mostków termicznych

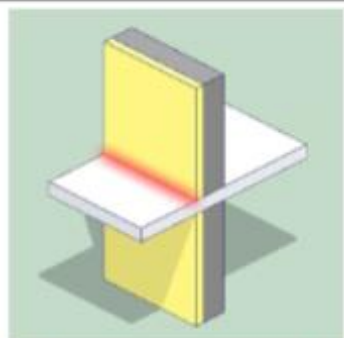

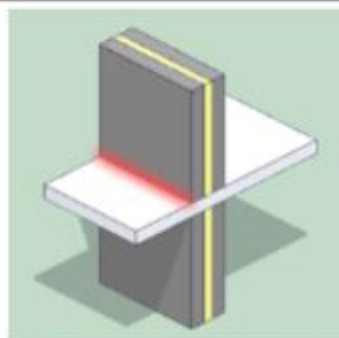
Naprawa balkonów i zmniejszenie wpływu mostków termicznych

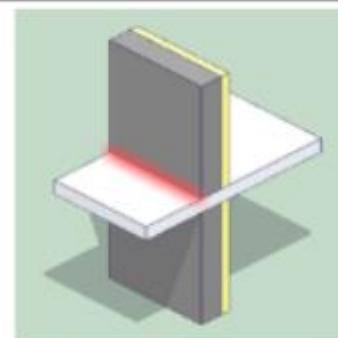
Rodzaj płyty balkonowej	Liniowy współczynnik przewodzenia ciepła ψ [W/mK]				Wpływ na izolacyjności ściany	Szacunkowe oszczędności energii
	bez ocieplenia	Z ociepleniem „od dołu”	z ociepleniem obustronnym	z przekładką termiczną	ΔU [W/m ² K]	%
Konstrukcja płyta żelbetowa	0,95	0,65-0,75	0,15 - 0,2	0,15-0,1	0,25-0,02	5-1%
Konstrukcja typu Kleina	0,7	0,5	0,12-0,15	0,12-0,1	0,2-0,02	4-1%
Konstrukcja typu WPS	0,75	0,55	0,12-0,17	0,15-0,1	0,2-0,02	4-1%
Konstrukcja strop drewniany	0,3	0,2	0,1	0,05-0,03	0,1-0,005	1,5-0,5%

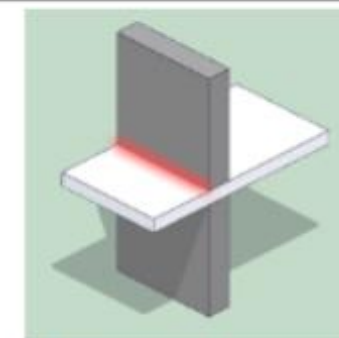
B01-2008 - balkon $\psi=0,95$

B02-2008 - balkon $\psi=0,95$

B03-2008 - balkon $\psi=0,9$

B04-2008 - balkon $\psi=0,7$

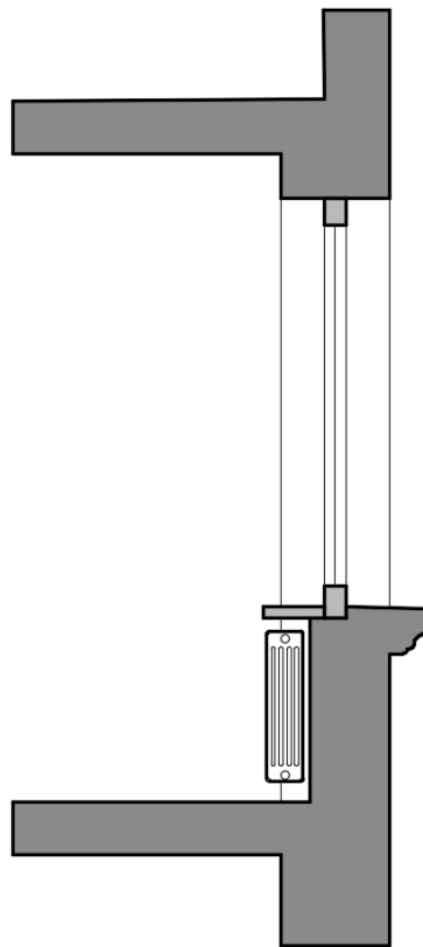
Mostki cieplne

Wnęki grzejnikowe

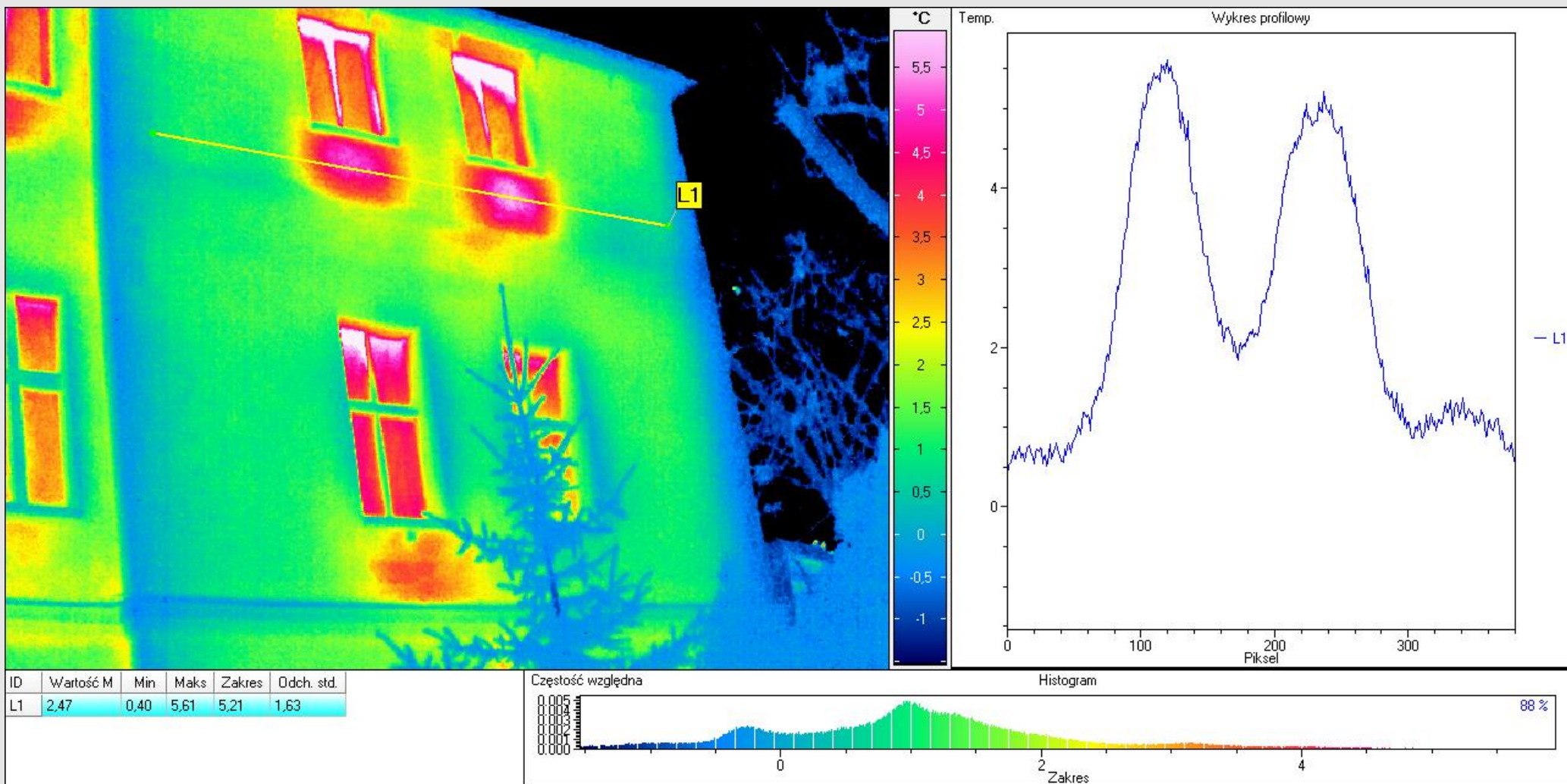
Dolnośląska Agencja
Energii i Środowiska

Wneki podokienne

1. Mniejsza izolacja termiczna
2. Wyższa temperatura
3. Często ograniczona cyrkulacja powietrza przez firanki i zasłony

Wnęki podokienne

Ulepszenia można realizować za pomocą:

- Ekrany zagrzejnikowe
- Tynki termoizolacyjne zagrzejnikowe
- Płyty klimatyczne zagrzejnikowe

Efektywność energetyczna budynku a okna i drzwi

Etykiety energetyczne okien pionowych

Etykieta energetyczna OKNO PIONOWE

Producent: P.B.R. Budrem sp. z o.o., 25-561 Kielce, Witosa 80
Model: Okno ocena ze względu na g szyby
Nr serii: Siilverstarl

	H	H+C
A		
B		
C		
D	◀	◀
E		
F		
G		

Energia na ogrzewanie (H) -81,07 kWh/m²rok
Energia na chłodzenie (C) -17,28 kWh/m²rok
Energia na ogrzew. i chłodz. (H+C) -98,35 kWh/m²rok

przenikanie ciepła U_w [W/m ² K] 0,75	przepuszczalność energii słonecznej g_n [%] 34	przepuszczalność powietrza L₁₀₀ [m ³ /hm ²] 3,00
osłona termiczna ΔR [W/mK] brak	osłona przeciwśłoneczna 1-f_c [%] brak	mostek cieplny ψ [W/mK] 0,10 0,10 0,10

Profil: Alu 1
 Szyba: SilverStar 4GS / 16Ar / 4GS / 16 Ar / 4 GSJg: 0,50 W/m²K
 Ramka: A1 A
 Oslona termiczna: brak
 Oslona przeciwsloneczna: brak

Uf: 0,80 W/m²K
 wg aprobaty: AT/1/2015
 wg normy: PN-EN 1279-5+A2
 wg aprobaty: AT/1/1

Etykieta energetyczna OKNO PIONOWE

Producent: P.B.R. Budrem sp. z o.o., 25-561 Kielce, Witosa 80
Model: Okno ocena ze względu na g szyby
Nr serii: Insulight Sun Tripl

	H	H+C
A		
B		
C		
D		
E	◀	◀
F		
G		

Energia na ogrzewanie (H) -111,72 kWh/m²rok
Energia na chłodzenie (C) -4,86 kWh/m²rok
Energia na ogrzew. i chłodz. (H+C) -116,58 kWh/m²rok

przenikanie ciepła U_w [W/m ² K] 0,75	przepuszczalność energii słonecznej g_n [%] 14	przepuszczalność powietrza L₁₀₀ [m ³ /hm ²] 3,00
osłona termiczna ΔR [W/mK] brak	osłona przeciwśłoneczna 1-f_c [%] brak	mostek cieplny ψ [W/mK] 0,10 0,10 0,10

Profil: Alu 1
 Szyba: SilverStar 4GS / 16Ar / 4GS / 16 Ar / 4 GSJg: 0,50 W/m²K
 Ramka: A1 A
 Oslona termiczna: brak
 Oslona przeciwsloneczna: brak

Uf: 0,80 W/m²K
 wg aprobaty: AT/1/2015
 wg normy: PN-EN 1279-5+A2
 wg aprobaty: AT/1/1

Szyba	jednostki	Silverstar	Sun Tripl	szyba wg SIWZ
U _w	W/m ² K	0,75	0,75	0,7
g		0,34	0,14	0,09
L _t	%	64	25	
R _a		95	87	100
Energia na ogrzewanie	kWh/m ² rok	81,07	111,72	115,45
Energia na chłodzenie	kWh/m ² rok	17,28	4,86	2,43
Energie razem	kWh/m ² rok	98,35	116,58	117,88

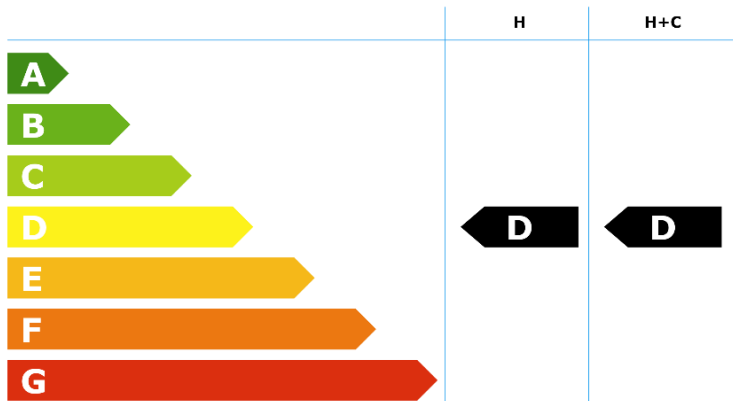
**Dolnośląska Agencja
Energii i Środowiska**

Etykieta energetyczna OKNO PIONOWE

Producent: P.B.R. Budrem sp. z o.o., 25-561 Kielce, Witosa 80

Model: OKno ocena ze względu na g szyby

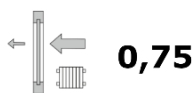
Nr serii: Siilverstarl

Energia na ogrzewanie (H)
Energia na chłodzenie (C)
Energia na ogrzew. i chłodz. (H+C)

-81,07 kWh/m²rok
-17,28 kWh/m²rok
-98,35 kWh/m²rok

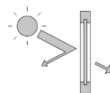
przenikanie ciepła

0,75

U_w [W/m²K]

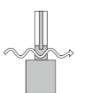
przepuszczalność energii słonecznej

34

g_n [%]

przepuszczalność powietrza

3,00

L₁₀₀ [m³/hm²]

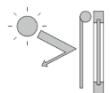
osłona termiczna

brak

ΔR [W/mK]

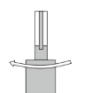
osłona przeciwsłoneczna

brak

1-f_c [%]

mostek cieplny

0,10
0,10
0,10

ψ [W/mK]

Profil: Alu 1
Szyba: SilverStar 4GS / 16Ar / 4GS / 16 Ar / 4 GSJg: 0,50 W/m²K
Ramka: A1 A
Osłona termiczna: brak
Osłona przeciwsłoneczna: brak

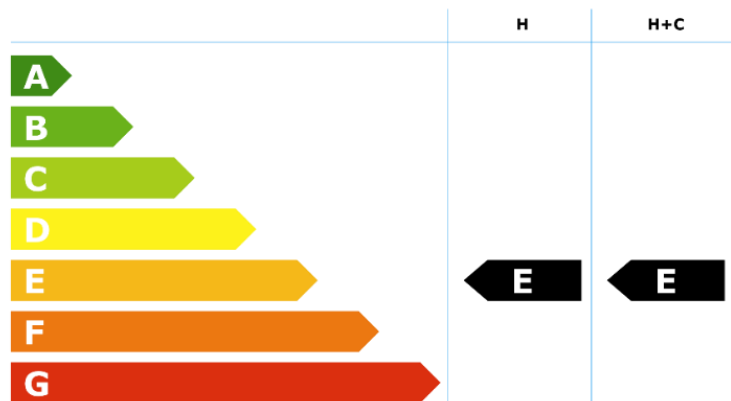
Uf: 0,80 W/m²K
wg normy: PN-EN 1279-5+A2
ψ: 0,040 W/mK
wg aprobaty: AT/1/1

Etykieta energetyczna OKNO PIONOWE

Producent: P.B.R. Budrem sp. z o.o., 25-561 Kielce, Witosa 80

Model: OKno ocena ze względu na g szyby

Nr serii: Insulight Sun Tripl

Energia na ogrzewanie (H)
Energia na chłodzenie (C)
Energia na ogrzew. i chłodz. (H+C)

-111,72 kWh/m²rok
-4,86 kWh/m²rok
-116,58 kWh/m²rok

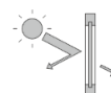
przenikanie ciepła

0,75

U_w [W/m²K]

przepuszczalność energii słonecznej

14

g_n [%]

przepuszczalność powietrza

3,00

L₁₀₀ [m³/hm²]

osłona termiczna

brak

ΔR [W/mK]

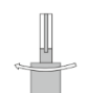
osłona przeciwsłoneczna

brak

1-f_c [%]

mostek cieplny

0,10
0,10
0,10

ψ [W/mK]

Profil: Alu 1
Szyba: SilverStar 4GS / 16Ar / 4GS / 16 Ar / 4 GSJg: 0,50 W/m²K
Ramka: A1 A
Osłona termiczna: brak
Osłona przeciwsłoneczna: brak

Uf: 0,80 W/m²K
wg normy: PN-EN 1279-5+A2
ψ: 0,040 W/mK
wg aprobaty: AT/1/1

Etykieta energetyczna OKNO PIONOWE

Producent: A, 25-561 A, A`

Model: OKno ocena ze względu na g szyby

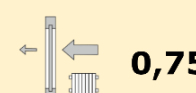
Nr serii: Optymalne

Energia na ogrzewanie (H)
Energia na chłodzenie (C)
Energia na ogrzew. i chłodz. (H+C)

-40,91 kWh/m²rok
-10,79 kWh/m²rok
-51,70 kWh/m²rok

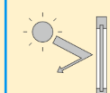
przenikanie ciepła

0,75

U_w [W/m²K]

przepuszczalność energii słonecznej

60

g_n [%]

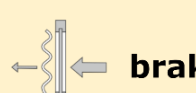
przepuszczalność powietrza

3,00

L₁₀₀ [m³/hm²]

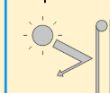
osłona termiczna

brak

ΔR [W/mK]

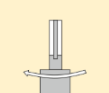
osłona przeciwsłoneczna

72

1-f_c [%]

mostek cieplny

0,05
0,03
0,03

ψ [W/mK]

Profil: Alu 1
Szyba: SilverStar 4GS / 16Ar / 4GS / 16 Ar / 4 GSJg: 0,50 W/m²K
Ramka: A1 A
Osłona termiczna: brak
Osłona przeciwsłoneczna: A AA

Uf: 0,80 W/m²K
wg normy: PN-EN 1279-5+A2
ψ: 0,032 W/mK
wg aprobaty: AT/1/1

sterowanie: automatyczne zewn.-wewn.

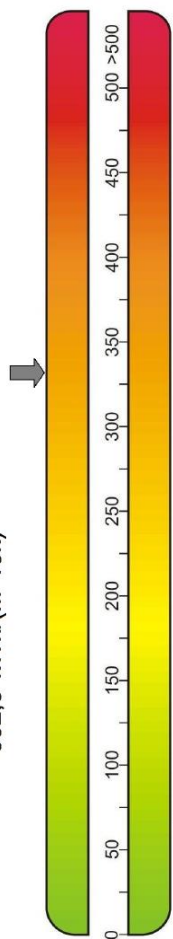
Instalacja c.o. i c.w.u.

**Dolnośląska Agencja
Energii i Środowiska**

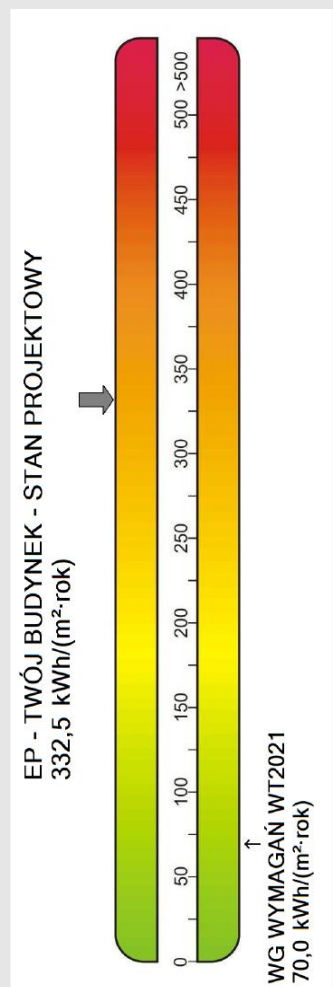
EP - TWÓJ BUDYNEK - STAN PROJEKTOWY
332,5 kWh/(m²·rok)

WG WYMAGAŃ WT2021
70,0 kWh/(m²·rok)

System ogrzewania 16)	Elementy składowe systemu	Opis	Średnia sezonowa sprawność
gaz ziemny (w=1,10)	Wytwarzanie ciepła	Kotły gazowe kondensacyjne (70/55°C) o mocy nominalnej do 50 kW	0,91
gaz ziemny (w=1,10)	Przesył ciepła	Ogrzewanie centralne wodne z lokalnego źródła ciepła usytuowanego w ogrzewanym budynku z zaizolowanymi przewodami, armaturą i urządzeniami, które są zainstalowane w przestrzeni ogrzewanej	0,96
gaz ziemny (w=1,10)	Akumulacja ciepła	System ogrzewczy bez zbiornika buforowego	1,00
gaz ziemny (w=1,10)	Regulacja i wykorzystanie ciepła	Ogrzewanie wodne z grzejnikami członowymi lub płytowymi w przypadku regulacji centralnej i miejscowej z zaworem termostatycznym o działaniu proporcjonalnym z zakresem proporcjonalności P - 2K	0,88
System przygotowania ciepłej wody użytkowej 16)	Elementy składowe systemu	Opis	Średnia roczna sprawność
gaz ziemny (w=1,10)	Wytwarzanie ciepła	Kotły kondensacyjne, opalane gazem ziemnym lub olejem opalowym lekkim, o mocy do 50 kW	0,85

ŚWIADECTWO CHARAKTERYSTYKI ENERGETYCZNEJ BUDYNKU 4

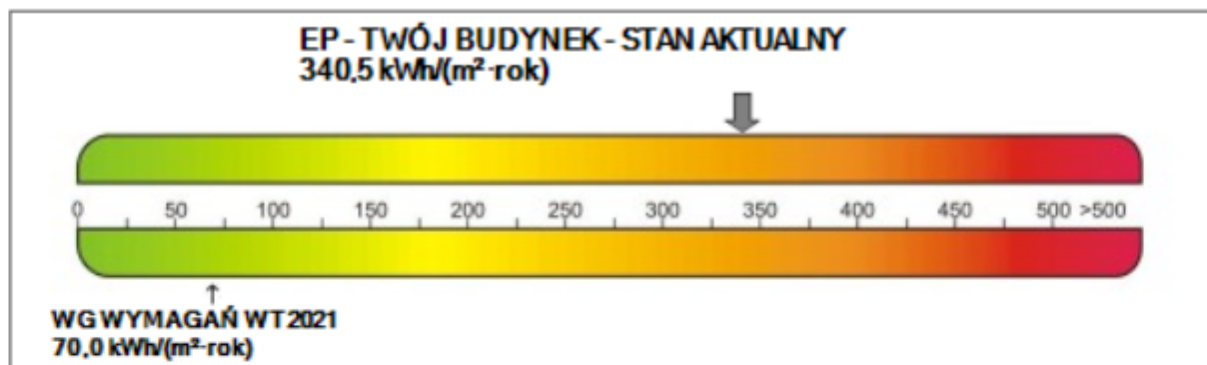
Numer świadectwa ¹⁾

gaz ziemny (w=1,10)	Przesył ciepła	Centralne podgrzewanie wody - systemy z obiegami cyrkulacyjnymi z ograniczeniem czasu pracy, z pionami instalacyjnymi i zaizolowanymi przewodami rozprowadzającymi: instalacje małe, do 30 punktów poboru ciepłej wody	0,80
gaz ziemny (w=1,10)	Akumulacja ciepła	Zasobnik c.w.u. w systemie przygotowania c.w.u., wyprodukowany po 2005 r.	0,85
System chłodzenia 16)	Elementy składowe systemu	Opis	Średnia sezonowa sprawność
energia elektryczna (w=3,00)	Wytwarzanie chłodu	Klimatyzator SPLIT	3,90
energia elektryczna (w=3,00)	Przesył chłodu	Klimatyzator rozdzielczy (split) ze skraplaczem chłodzonym powietrzem	1,00
energia elektryczna (w=3,00)	Akumulacja chłodu	System chłodzenia bez zbiornika buforowego	1,00
energia elektryczna (w=3,00)	Regulacja i wykorzystanie chłodu	Instalacje hydrauliczne systemu chłodzenia wyposażone w zawory regulacyjne dwudrogowe zainstalowane przy chłodnicach powietrza: regulacja skokowa	0,92

Źródło	wytwarzania	transportu	regulacji	magazynowanie	sprawność systemu
kocioł węglowy	0,7	0,9	0,8	1	50%
kocioł gazowy sta.	0,85	0,9	0,9	1	69%
kocioł kondensacyjny	0,94	0,9	0,93	1	79%
powietrzna pompa ciepła	2,6	0,9	0,9	0,9	190%
gruntowa pompa ciepła	4	0,9	0,9	0,9	292%

	ENERGIA				MOC	KOSZTY	
	użytkowa	końcowa	kolory: ☒ kWh/(m ² ·rok) ☐ kWh/rok	pierwotna		EPref	kW
Ogrzewanie i wentylacja:	244,4	262,5	294,1		15,3	15545,96	10,21
Ciepła woda użytkowa:	23,7	39,5	46,4		10,1	2419,88	1,59
Chłodzenie:	0,0	0,0	0,0			0,00	0,00
Oświetlenie:	0,0	0,0	0,0		0,0	0,00	0,00
ZAPOTRZEBOWANIE ŁĄCZNE:	268,1	302,0	340,5	70,0		17965,84	11,80

Schemat 1. Rodzaje działań termomodernizacyjnych

Bieżąca kontrola

- kontrola szczelności przegród
- kontrola izolacji
- kontrola urządzeń regulacyjnych
- kontrola mierników i czujników

Działania niskonakładowe

- wymiana uszczelek w stolarnie okiennej i drzwiowej
- izolacja cieplna rurociągów
- instalacja elementów automatyki sterującej
- instalacja samozamykaczy do drzwi
- wykonanie przesłon wjazdowych do hal produkcyjnych
- wymiana oświetlenia

Działania wysokonakładowe

- wymiana stolarki okiennej i drzwiowej
- ocieplenie przegród
- zastosowanie urządzeń sterujących pracą wentylacji
- zastosowanie układu free coolingu
- zastosowanie odzysku ciepła
- wymiana źródła ciepła
- modernizacja systemu przygotowania c.w.u.

Bieżący serwis i konserwacja, zapewniające prawidłowe funkcjonowanie elementów odpowiedzialnych za straty i zużycie energii (dotyczy wszystkich obszarów zużycia energii na potrzeby ogrzewania, przygotowania c.w.u., produkcji chłodu, energii elektrycznej) poprzez:

- zapobieganie zawilgoceniu przegród i ich izolacji cieplnych,
- działania gwarantujące utrzymanie szczelności powietrznej przegród (likwidacja pęknięć, uszkodzeń, utrzymanie dobrego stanu uszczelek, zamków, stolarki i ślusarki okiennej itp.),
- utrzymanie odpowiedniej jakości elementów i wyposażenia instalacji grzewczych, chłodniczych, wentylacyjnych (i technologicznych), w szczególności elementów i urządzeń regulacyjnych – zaworów, siłowników, czujników oraz urządzeń pomiarowych, służących do monitoringu zużycia energii,
- kontrolę poprawności działania algorytmów regulujących pracę instalacji, urządzeń,
- likwidację wycieków i nieszczelności instalacji (w budynkach przemysłowych wszystkich instalacji – grzewczych, c.w.u., technologicznych, chłodniczych, sprężonego powietrza, wentylacyjnych),
- kontrolę szczelności i uszkodzeń dachu oraz usunięcie wyrobów zawierających azbest znajdujących się na dachu i zastąpienie ich szczelnymi wyrobami bezazbestowymi.

Działania beznakładowe i niskonakładowe (czasem wręcz konserwatorskie) często dają duże możliwości uzyskania znacznych oszczędności w zużyciu energii (niewielkim kosztem można uzyskać znaczące korzyści), które zwykle są relatywnie proste i szybkie w realizacji, np.:

- wymiana izolacji lub eliminacja braków w izolacji cieplnej rurociągów i armatury instalacji grzewczych, c.w.u. czy instalacji technologicznych,
- wymiana lub instalowanie elementów i wyposażenia regulacyjnego instalacji umożliwiających lepszą regulację pracy,
- ocieplenie rurociągów, elementów wyposażenia i armatury (pompy, zawory, elementy regulacyjne),
- opracowanie i stosowanie harmonogramów pracy instalacji grzewczych, c.w.u., wentylacji, klimatyzacji, etc., stosownie do potrzeb i wykorzystania pomieszczeń lub realizacji procesu produkcyjnego,
- wymiana uszczelek w stolarce i ślusarce okiennej oraz drzwiowej,
- stosowanie samozamykaczy do drzwi wejściowych,
- wykonywanie przedsionków przed wejściami do budynków,
- wykonywanie kotar i przesłon wjazdowych do hal produkcyjnych lub magazynowych, automatycznie zamykających po przejechaniu pojazdu czy przejściu pracownika,
- prostsze przypadki wykorzystania ciepła odpadowego z procesów technologicznych (np. z chłodzenia agregatów chłodniczych, chłodzenia sprężarek czy chłodzenia produktów),
- wykorzystanie możliwości bezpośredniego chłodzenia pomieszczeń bez użycia agregatów i instalacji chłodniczych.

Do działań niskonakładowych, jakkolwiek wymagających wydatkowania pewnych środków, można zaliczyć m.in.:

- wykonywanie zewnętrznych elementów zacieniających, zapobiegających przegrzewaniu się pomieszczeń w okresie letnim, w tym stosowanie nasadzeń roślinności odcinających nadmiar światła słonecznego w okresie letnim w stosunku do przegród przeszklonych,
- wymianę oświetlenia na oświetlenie z wykorzystaniem technologii LED,
- instalowanie elementów automatyki sterującej (czujniki, zawory, siłowniki, regulatory), umożliwiające optymalizację pracy instalacji i stosowanie harmonogramów czasowych,
- instalowanie ciepłomierzy i podzielników kosztów ogrzewania z funkcją zdalnego odczytu, pozwalające na wprowadzenie systemów rozliczania kosztów ogrzewania według indywidualnego zużycia w lokalach.

Wysokonakładowe działania termomodernizacyjne wymagające większych nakładów finansowych również powinny być przeprowadzane, ponieważ przynoszą znaczące oszczędności energii. Przy ich realizacji należy kierować się następującymi zasadami:

- prace termomodernizacyjne powinny być przeprowadzane w kolejności od najbardziej do najmniej korzystnych z ekonomicznego punktu widzenia (wyznacznikiem może być tu czas zwrotu danej inwestycji), z uwzględnieniem usunięcia wyrobów zawierających azbest,
- równolegle z działaniami mającymi za zadanie zmniejszenie zużycie energii powinny być realizowane działania umożliwiające pomiar uzyskanych efektów za pomocą urządzeń pomiarowych.

W przypadku, gdy w wyniku działań termomodernizacyjnych istotnie zmniejsza się zapotrzebowanie na ciepło do celów grzewczych, przygotowania c.w.u. lub chłodzenia, należy również dostosowywać pracę instalacji grzewczych (i innych) do zmniejszonych potrzeb. Nie jest korzystne, kiedy po dokonaniu termomodernizacji w budynku nadal pozostaje dwukrotnie przewymiarowany kocioł, węzeł cieplny oraz pompy lub niewyregulowana hydraulicznie instalacja grzewcza.

Wysokonakładowe działania termomodernizacyjne

- ocieplanie przegród zewnętrznych (dachów, ścian, podłóg na gruncie i stropów nad piwnicami),
- wymianę lub modernizację stolarki i ślusarki okiennej i drzwiowej, instalowanie samozamykaczy drzwiowych,
- zastosowanie odzysku ciepła w układach wentylacji,
- zastosowanie urządzeń sterujących pracą wentylacji (nawiewniki, mechaniczna wentylacja wyciągowa),
- zastosowanie rozwiązań pozwalających na regulowanie wentylacji według zapotrzebowania (DCV),
- zastosowanie rozwiązań zmniejszających zapotrzebowanie na chłód w okresie letnim,
- zastosowanie rozwiązań umożliwiających bierną i aktywną optymalizację wykorzystania promieniowania słonecznego w okresie zimowym oraz zapobieganie przegrzewaniu się pomieszczeń w okresie letnim,
- zastosowanie ciepłomierzy i podzielników kosztów ogrzewania z funkcją zdalnego odczytu pozwalających na wprowadzenie systemów rozliczania kosztów ogrzewania według indywidualnego zużycia w lokalach, a także wodomierzy c.w.u. z funkcją zdalnego odczytu,
- modernizacja systemu przygotowania c.w.u.

Podsumowanie rekomendowanego scenariusza renowacji zasobów budowlanych

	średnie tempo modernizacji ogółem		średnie tempo modernizacji do najwyższego standardu (<50 kWh/(m ² · rok)	
	% ogółu budynków rocznie	liczba budynków rocznie (tys.)	% ogółu budynków	liczba budynków rocznie (tys.)
2021-2030	3,6%	234	1,1%	71
2031-2040	4,0%	264	2,2%	143
2041-2050	3,4%	223	3,1%	203

Źródło: obliczenia KAPE i WiseEuropa

18 000 – 19 000 budynków rocznie na Dol. ŚL
NZEB – 191 bud./rok

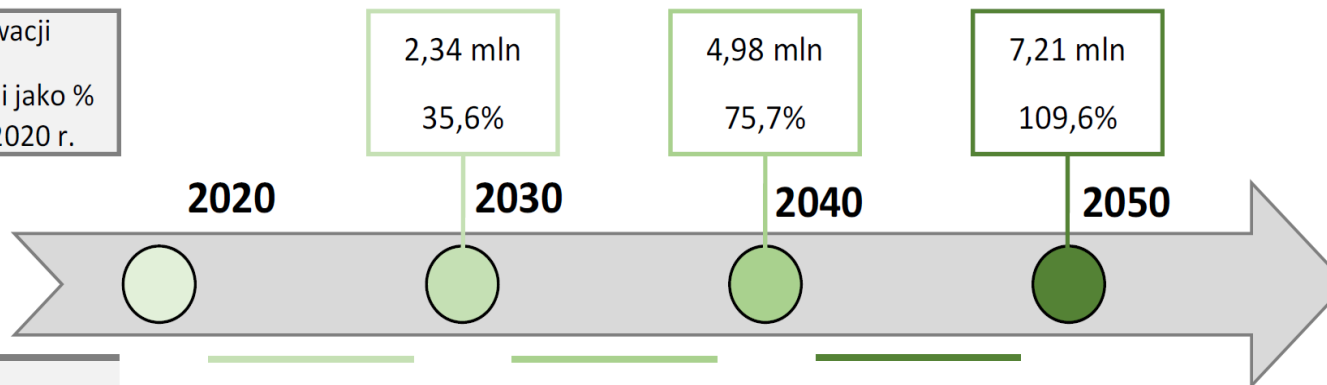
Dolnośląska Agencja
Energii i Środowiska

Podsumowanie rekomendowanego scenariusza renowacji zasobów budowlanych

Schemat 7. Tempo renowacji 2030-2040-2050 według scenariusza rekomendowanego

Skumulowana liczba renowacji

Liczba renowacji
Liczba renowacji jako %
budynków w 2020 r.

Roczne tempo renowacji

% budynków ogółem
Liczba budynków

Źródło: obliczenia KAPE i WiseEuropa

Długoterminowa Strategia Renowacji

- Renowacja zasobów budowlanych jest jednym z największych wyzwań infrastrukturalnych Polski do 2050 r.
- Polskie budynki w długim okresie będą modernizowane w sposób spójny z transformacją w kierunku gospodarki neutralnej klimatycznie.
- **Przewidywany koszt transformacji to 2,2-2,4 bln zł (3,5-4,5 bln zł)**
 - (74 mld rocznie na Polskę, ok. 6 mld/r na Dolnym Śląsku)
- Na krajowy zasób budowlany składa się 14,2 mln budynków, z czego niemal 40% (5,6 mln) to budynki mieszkalne jednorodzinne.

